

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középparasainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

„Tiszteld a tisztas
ipari!”

Uniunea G-lă a Micilor Industriași și Meseriași Patroni de toate Breșele din România Mare, București. Strada Domnița Anastasia No. 14. (fost Belvedere),

VA INVITA LA MARELE CONGRES GENERAL EXTRAORDINAR

ce va avea loc în Capitală în zilele de 24—25 Februarie 1935, ziua I-a 24 Februarie, ora 8 dimineața:

1. Formarea Biroului Congresului.
2. Cuvântul de deschidere și Darea de Seamă a D-lui Senator Alex. Samoil președinte general al „Uniunii”;
3. Cuvântul Filialelor;
4. Cuvântul Oficialităților.

Ziua I-a și a II-a în continuare

1. Impozite: Degrevarea impozitelor fiscale și comunale;
2. Unificarea legislației Meseriilor și creșterea Camerelor de Meserii;
3. Asigurările Sociale. Asigurarea obligatorie sau facultativă a meseriașilor, Cotizații și desființarea celor 7 zile de boală plătite de către patroni.

DIVERSE

Președinte, Secretar general,
Alex. Samoil N. I. Nicolau
Senator al Camerelor
de Muncă

Ce impozite vor fi sporite

Lucrările dela ministerul de industrie și comerț

În tot cursul după amiezii de Joi au continuat la ministerul de finanțe lucrările comisiunii însărcinate cu pregătirea materialului documentar pe baza căruia urmează să se hotărască, la ce capitole bugetare se vor face sporiri de venituri.

O atenție specială a fost acordată chestiunii sporirii unora din taxele vamale în ființă considerate ca insuficiente.

D. ministru V. Antonescu a constatat că în timp ce volumul importului pe anul precedent a crescut încasările statului din taxele vamale înregistrează scaderi importante.

Acest fapt care a fost consemnat și în raportul Auboin, se datorește după arătarile direcției vamilor deplasării felului importului dela articolele fabricate și semifabricate la materia primă, din cauza regimului de contingente.

Se preconizează impunerea la taxe speciale a importului de materii prime, care se face încă în mare cantitate pentru necesitățile industriei indigene de prelucrare.

Ministerul de finanțe examinează actualmente modalitățile de aplicare a acestor taxe speciale.

Tot în direcția sporirii taxelor dela vămi s'a examinat eventualitatea impunerii la taxe reduse a mașinilor și pieselor de schimb necesare industriilor, cari în prezent pe baza legii pentru încurajarea industriei naționale fuseseră scutite de taxe.

Milyen a jó munkásbiztosító törvény?

Nem mindig sérelem az iparosok kötelező betegpénztári tagsága

Megszívlelendő szempontok a munkásbiztosítás problémájáról a gyakorlati élet szemüvegén keresztül. — Ioanescu volt miniszter interveniálni fog, hogy a kisiparosok ne fizessék az első hetet. — Nemcsak a betegpénztári tagoknak vannak és lehetnek sérelmeik, hanem a betegpénztárnak is. — Lelkiismeretlen emberek családi rohamainak köszönhetik a munkaadók, hogy nekik kell fizetni a beteg munkás első hetét. — Visszaemlékezések a rég magyar munkásbiztosítás vívmányaira.

Milyenek a munkásbiztosítási viszonyok Angliában, Németországban, Ausztriában és az Egyesült Államokban?

Írta: CSISZAR LAJOS.

Pontosan most két évvel ezelőtt kaptam meg a munkásbiztosító pénztárakra vonatkozó törvény javaslat egyik példányát, mint a Romániai Építőmesterek Szövetsége elnöke, hogy a törvényjavaslatról szövetségünk nevében meghatározott terminusra véleményt adjak. A meghatározott terminus azonban, sajnos, igen közeli volt. Harmadnapra a szakvéleménynek már Bucurestiben kellett lennie, így nem volt időm a javaslat szövegének megfelelő alapos áttanulmányozására.

A fentiek ellenére is elkészítettem azért a magam szakvéleményét. Különösen az orvosi kinevezések rendjét kifogásoltam. Az egyes területi pénztárak részére olyan értelmű önkormányzatot kértem, amelynek alapján ezeket a pénztárakat az orvosválasztás jogával ruháznák fel.

A törvény, — mint ismeretes, — rövidesen szentesítést nyert. Egészen más volt azonban a törvény végleges szövege, mint a javaslat, amely az én kezeimhez is eljutott. Egy elv azonban mégis megmaradt a hatályba lépett törvényben:

a központi állami hatalom rendelkezési joga. Ez az uralkodó elv idézte elő, hogy a munkásbiztosító pénztárba is bevonult a napi pártpolitika mérge.

Nem az hangsúlyozódott ki ebben az intézményben, hogy a munkásbiztosító elsősorban az emberiséget szolgálja, hanem az, hogy az állam végrehajtó hatalmának van alávetve. Nincs is ezen semmi csodálkozni való, amikor

a mindenkori kormányának módjában van, hogy a maga politikai érdekeinek megfelelően ültetgesse az időközi bizottságokat az egyes pénztárak élére.

Mindinkább ez a szempont jut az előtérbe és emellett a munkásbiztosító szociális célkitűzése, második helyre süllyednek. Mindjárt az új törvény hatályba lépése után megmutatkozott ez.

A munkaadók és alkalmazottak politikamentes igazgatóságát alig egy esztendő lefolyása alatt kinevezett, állami garnitúrával cserélték fel.

A régi magyar munkásbiztosító törvény mintá gyanánt szerepelt az egész világ előtt

Nem tartom időszzerűtlennek, hogy a fentiek után rövid visszaemlékezést iktassak ide az annak idején érvényben volt régi magyar munkásbiztosítási törvényről. Akkoriban mi nem is tudtuk, én is csak külföldi lapokból vettem tudomásul, hogy a Szerényi miniszter által alkotott 1907. évi XII. törvény cikk,

a régi magyar munkásbiztosítási törvény ak-

koriban az emberiség és a megértés mintaképe gyanánt szolgált az egész világ előtt.

Széleskörű autonómiaja óriási jogokat biztosított a munkásságnak. Nem a hatalom gyakorlása lehetett a kormány előtt ennek a törvénynek megalkotásánál, hanem az az emberies gondolat, hogy segítsen azokon, akik a munkásbiztosítóra szorulnak.

Sporirea impozitelor pe cifra de afaceri.

Concomitent cu examinarea veniturilor vamilor, comisiunea compusă din d-nii Christu Simionescu consilier tehnic și Al. Neagu secretar general cercetează capitoul veniturilor din cifra de afaceri dela care cum am arătat într'un reportaj precedent, actualul ministru de finanțe, așteaptă o sporire de venituri cu 25 la sută.

Urma deci ca pe baza de calcule să se facă impunerea produselor intermediare cari până în prezent nu erau impuse prin legea cifrei de afaceri.

Astfel vor fi spuse impozitului de mai sus firul de lână, sârma, și făina etc., adică toate produsele cari suferă o transformare industrială înainte de a ajunge la consumator.

m. sol.

A széleskörű önkormányzat lehetővé tette, hogy a munkásság akkori vezetői, híres szónokai valamennyien bekerültek a pénztár jól fizetett igazgatószékébe. Garbai, Bokányi és a többi népszerű munkásvezér a munkásgyűléseken szerzett hatalmas gyakorlatuk folytán

népszónoki hűvel tudták képviselni minden vonalon az őket kiküldő munkásság érdekeit.

Egyszer részt vettem egy ilyen betegpénztári országos nagygyűlésen és magamban elismertem, hogy

igazuk van a munkások képviselőinek, amikor a szegény emberek részére mind több és több jogot kívánnak.

Jómodu ember, — állapítottam meg, — ugysem lesz pénztári tag és

a szegény ember rá van szorulva, hogy a munkásbiztosító ne csak szóban, hanem a valóságban is biztosítsa betegsége, vagy baleset idején.

Nem is elleneztem ezen a nagygyűlésen, hogy azok, akik rászorulnak, kellő segítségben részesüljenek.

Az Egyesült Államokban ma sincs állami munkásbiztosítás.

Nem érdektelen, hogy míg a magyar munkásbiztosítási törvény már csaknem egy egész emberöltő előtt ilyen szépen gondoskodott a munkásságról, addig

Amerikában mai napig sincsen semmilyen törvényes gondoskodás a balesetnek és betegségek kitett szegény munkás érdekében.

Magánegyesületeket kénytelenek a munkások alakítani, hogy baj esetén legyen hova fordulniuk. Az amerikai magyarok is létesítettek ilyen magánintézményeket, például egy Verhovay nevű amerikai magyar. Ezekben a betegség és balesetek ellen biztosító egyesületekben azután gyakran előfordult, hogyha jóbbmódu tag betegedett meg, akiről tudták, hogy nincs a segélyre ráutalva, kérték, ajándékozza vissza az egyesületnek a neki járó segélyt.

Miért volt békében iparosóhaj, hogy az önálló iparosokat is vegye fel tagjai közé a betegsegélyző?

Jellemző a régi magyar betegsegélyző-törvény emelkedett szellemére és arra, hogy milyen ideális volt ennek az intézménynek az ügyvitel, hogy a régi idők iparos gyűlésein nem egyszer hangzott el a kívánság,

vegyék fel az iparosokat is a munkásbiztosító tagjai közé, mint a munkásokat, mert sok szegény kisiparos helyzete lényegesen rosszabb, mint a legtöbb munkásé.

A magyar parlamentben is szóvá tették ezt a kérdést. Háború előtt már annyira megérett a dolog, hogy a kormánynak is programjában volt ennek az iparos kívánságnak a teljesítése. És — íme — ma, amikor anélkül, hogy az iparosok kívánták volna, bekerültek a munkásbiztosító tagjai közé, Erdély és a Bánság iparosai kézzel-lábbal tiltakoznak ellene.

Minden valószínűség szerint ennek oka abban keresendő, hogy a régi munkásbiztosító törvény és a munkásbiztosító régi ügyvitel aránytalanul több jogot és aránytalanul kevesebb kötelezettséget juttatott a pénztári tagnak, mint a mai.

A régi királyság iparosai ragaszkodnak a betegsegélyző kényszer-tagságához és vívmányának tartják azt.

A romániai biztosítási törvény emberiségét akart gyakorolni, amikor a tíz munkásnál kevesebbet foglalkoztató kisiparos részére kötelezővé tette a pénztári tagságot. Regáti szemmel az ottani iparosság gondolkozása szerint ez így is van. A kevésbé polgárisult és hagyományok nélküli regáti iparostömeg úgy is kezeli a munkásbiztosítási törvényt, mint a paragrafusát, mint szerzett jogot. A „Glasul” című iparoslap legutóbbi száma részletes cikkben foglalkozik a betegsegélyző ügyében tartott egyik bucurestii iparosgyűléssel és ebben a cikkben kifejti, hogy

az iparos nem adja fel a jogát, hogy pénztári tag lehessen, sőt ragaszkodik hozzá.

Miért léptették életbe Németországban a kötelező munkakönyvszert?

Németország és Ausztria csak a magyar törvény életbe léptetése után alapította meg a maga munkásbiztosító pénztárát,

amely munkanélküliség esetén is segélyeket nyújtott. Akkoriban nem kellett a munkásnak igazolnia, hogy az állami munkaközvetítő révén nem kapott munkát és így beigazoltan munkanélkülségre van kényszerítve. Egyszerűen bejelentette, hogy munkanélküli és megkapta a maga segélyét. A fürdők vendégeinek sőme akkoriban nyaranként ilyen munkanélküli segélyezettékből telt ki. Idők folyamán azonban az erkölcs általános súlyosodása miatt ezt a rendszert be kellett szüntetni. A sok visszaélés arra kényszerítette a jelenlegi német kormányt, hogy behozza az ugynevezett munkakönyvszert. Ennek idején cselédek is kapták a munkanélküli segélyt, ha állásukat otthagynak falujukba távoztak és azt jelentették, hogy munkanélküliek. Ezt a rendszert természetesen nem lehetett tovább tartani.

Aggkori biztosítás Angliában

A szociális biztosítás fent megjelölt formáin kívül

az aggkori biztosítást csak Angliában valósították meg.

Itt minden 65-ik életévét betöltött egyénnek aggkori segélyre van joga, amit olyan összegben kap, hogy abból társadalmi állásának megfelelő életszinvisonalat biztosíthat magának. Ez a joggyakorlat Angliában öt év óta van érvényben és természetesen jelentékeny állami hozzájárulás mellett válik lehetségessé.

Ismeretes, hogy Amerikában, ahol nem szabályozza törvény, hogy a gyárüzemek gépei mellett szakképzett munkások dolgozzanak és hogy az egyes iparágakat csak hozzáértő, képzéssel bíró iparosok üzhessék, óriási a balesetek száma. Ezen a téren

az amerikai statisztika a legelriasztóbb az egész világon.

A szegényebb sorsu kisiparos is bizmatlan a betegsegélyző intézménye iránt. Nemcsak az orvosban nem bízik, hanem a pénztári gyógyszerárban sincs bizalma. Nem tud beszélni a betegsegélyző orvosának nyelvén. A gyógyszerárstól sem kaphat anyanyelvén megnyugtató felvilágosítást. Erthető így, hogy riasztó esetek fordulnak elő. Egy Ács Berta nevű munkásnő tuberkulotikus csontfájdalmaira tévedésből kárboleszt kapott, azzal, hogy dörzsölje be a fájós helyeket.

A munkásnő a drasztikus „orvosság”-tól azonnal szörnyet halt

és az eset még sok vizet sem zavart, mert a vizsgálat teljesen elaludt. Ezek után teljesen érthető, hogy

a megfelelő műveltséggel bíró erdélyi iparos nem akar Ács Berta munkásnő sorsára jutni.

Jól adminisztrált betegsegélyző kényszer-tagsága áldás a szegény-sorsu kisiparos számára...

Ha megfelelően adminisztrált munkásbiztosító intézményt veszünk alapul,

a szegényebb kisiparos részére valószággal áldás a munkásbiztosító pénztár kényszer-tagsága.

Hiszen még akkor is nehezen tudja eltartani családját, amikor egészséges, hát még akkor, amikor beteg. A pénztár orvost ad, patikát ad, segélyt ad és megmenti attól, hogy halálesetkor jólléti adakozók legyenek kénytelenek temetésére a pénzt összeadni. A kérdésnek ezt a részét sem szabad elhanyagolnunk. Be kell vallanunk, hogy

bizonyos fövedelemig az iparosnak egyenesen szüksége van a kötelező pénztári tagságra.

Aki mást állít, könnyelmű és nem számol azzal, hogy

a szegény ember utolsó fillért is kénytelen kényerre költeni és így nincs módjában, hogy előre gondoskodjék betegsége vagy baleset idejére magáról és családjáról.

A szegény ember a mának él, a pillanatnak. Ha egy kicsit jobban megy neki, többet költ, ami teljesen érthető, mert hiszen akkor is sokkal, de sokkal kevesebbet költ, mint a legtakarékosabb jómodu ember.

Nekem az a véleményem, hogy az iparosság szaktestületeit kellene azzal a joggal felruházni, hogy kötelezően megnátorozzák,

melyik iparos legyen a betegpénztár kényszer-tagja.

Föl kell tételoznünk, hogy ezek a szaktestületek jóakarói az iparosságnak és igazságosan mérlegelve a kérdést, helyesen állapítják meg, milyen fövedelemig és az iparos családi viszonyainak alapul vétele mellett

mikor helyénvaló, sőt áldásos a kötelező pénztári tagság.

Ez a javaslatom már csak azért is figyelembe vehető, mert ezek az iparos szaktestületek bizonyos tekintetben érdekelték is, hiszen baj esetén, egy-egy iparos nyomorba jutásakor elsősorban őket éri utól a — gyűjtőlv.

A jómodu iparos ne legyen kényszer-tagja a betegpénztárnak, mert hiszen társadalmilag is köteles munkát adni és fövedelmet biztosítani a magánorvosnak és a patikának.

Nem beszélve arról, hogy aki jobb anyagi viszonyok között van, más természetű biztosítás révén is tud gondoskodni sajátmagáról és hátramaradottairól.

A nagyigényű osztrák munkásbiztosítónak nagyigényűek a tagjai is...

A nálunk érvényben levő pénztári tagsági díj a hasonló külföldi intézményekkel való összehasonlítás után nem minősíthető magának. Igaz, ugyan, hogy nálunk a pénz belső vásárlóértéke messze fölülte áll a külföldi pénzek belső vásárló értékének, de viszont ezzel szemben

a mi munkásaink összehasonlíthatatlanul kevesebbet keresnek, mint a külföldiek.

Tudok egy belföldi gyárost, akinél a tanoncok havi 180—250—300 lei fizetést kapnak. Ezzel szem-

ben Ausztriában egy tanonc után, ha az a 21-ik életévét nem töltötte be, egyedül betegpénztári járulék címén 1 schilling 45 garas fizetendő, vagyis heti 37 lej, míg a 21-ik életévét betöltött tanonc után a harmadik tanonccévben 6.72 schilling, vagyis 170 lej hetenként.

Az öszegnek negyedét a tanonc fizeti, háromnegyedét pedig a mester.

Segéd után csak egy osztály van: 4.10 schillinget a segéd, 2.96 schillinget a munkaadó fizet, tehát összesen

heti 7.06 schilling, vagyis 175 lej Ausztriában a munkásbiztosítási illeték.

Nálunk van olyan gyáros, aki inasainak olyan összegű havi fizetést ad, amennyit Ausztriában hetenként fizetnek egyedül munkásbiztosítási illeték címén. Érdekes, hogy a kilencféle Zusatzbeitrag között a lakásépítési alap egy garassal szerepel. A betegség elleni biztosítás járuléka 2.70 schilling, amiből a munkás kétharmadot fizet, a munkaadó egyharmadot. Munkanélküliség, munkakamarai díj, közvetítési díj és a munkanélküli intézmény pótléka címén is kell azonban illetéket fizetni.

A magas járulék ellenében azonban ellenértéket is biztosít a pénztár a tagoknak.

A legjobb kórházak, gyógyhelyek, üdülotelepek, a legkötönybb modern gyógyszerek állanak a beteg rendelkezésére és olyan orvosok, akikben a betegeknek bizalmuk van.

A munkaadó által fizetendő első hét visszasszámai és kulisszatitkai.

A mi pénztárainkat a nagy adminisztráció őrli meg.

A legnagyobb terhet, az első heti betegség után járó járulékot a munkaadó nyakába varrták. Maga R. D. Joanitescu miniszter, a munkásbiztosítási törvény szövegezője is belátta, hogy

a törvénynek ez a paragrafusa indokolatlan és antiszociális.

Könnyű elgondolni, hogy a mai influenzás világban

egyetlen járvány koldusbotra juttathatja a csekély forgótőkével dolgozó kisiparost.

Nem kell egyéb, minthogy segédei megbetegedjenek és az ujonnan felvett munkások is megkapják a járványt. Fizethet nyaka nyulásáig az iparos elsőheti betegség címen és az elvállalt munkát mégsem tudja elvégezni. Megdöbbentően antiszociális az is, hogy

a törvényszövegező miniszter az első hét napi betegségnél a teljes fizetés kintalására kényszeríti a munkaadót, holott a pénztár, amikor arra kerül a sor, hogy a maga részéről segítsen, a munkás keresetének csak egy hányadát adja.

Nem végzett gondos mérlegelést igénylő munkát tehát Joanitescu miniszter, amikor ezt a törvényt szövegezte és egy kissé túlzottan gavallér volt a mások zsebére.

R. D. Joanitescu volt miniszter szintén részt vett az e cikken már fentebb említett bucarestii iparosgyűlésen. A „Glasul” szerint ott azt a kijelentést tette, hogy

a törvénynek olyan irányban való módosítása érdekében fog a mostani miniszternél interveniálni, hogy a csak 10 munkásnál többet foglalkoztató nagyobb cégek legyenek kötelesek az első hetet fizetni.

Nem érdektelen, hogy Joanitescu volt miniszter ezt az álláspontját következőképpen indokolta meg:

„a 10 munkásnál többet foglalkoztató cégek ugyanis kartellesek és bőven keresnek. Van nekik miből fizetni!”.

Szerintem Joanitescu miniszternek ez a javaslata is antiszociális, mert ha életbe léptetik,

a gyakran betegeskedő munkást nem fogják alkalmazni a gyárak.

Utána érdeklődtem, hogy mi okból vette fel Joanitescu annak idején ezt az ominózus pontot a törvényjavaslat szövegébe? Információm szerint

védekezés akart ez lenni a sok szivességi bejelentés ellen.

Igen sok munkaadó ugyanis egész tömegét jelentette be a pénztárba olyan munkásoknak, akikkel baráti viszonyban állott, vagy más kapcsolatban és akik sohase dolgoztak az illető munkaadónál. Az ilyen módon bejelentett munkások természetesen nem sokkal a bejelentés után megbetegedtek, mert hiszen betegek voltak már a bejelentés előtt is és

azonnal orvosra, gyógyszerre, szanatóriumra, fürdőre, kórházra, szülészeti beavatkozásra és a táppénz kintalására szorultak. Ez ellen a visszaélés ellen nem volt más védekezés, mint az első két költségeinek a munkaadóra való hárítása.

Megvonták az oradeai ipartestület önkormányzatát

Kormánybiztost neveztek ki az ipartestület élére és egy huszonnégytagú időközi bizottságot. — Az önkormányzatot kimondó kormányrendelet nem tünteti fel az okot, hogy a feloszlítás miért történt. — Simionescu Martin, az ipartestület volt társelnöke az időközi bizottság élén.

Mónus elnök törvénytelennek tartja a feloszlítást

Oradeán hétfőn délelőtt az erdélyi országrész legrégebbi alapítású ipartestületét, a képesi éshez kötött ipariüzemnek ezt a kitűnően működő érdekvérviseletét kormányrendelettel feloszlították. Erdeklődésünkre a vezetőségől azt a választ kaptuk, hogy hozzájuk ilyen rendelkezés nem érkezett. Ezzel szemben — előzetes értesítés nélkül — a testület hivatalos helyiségében hétfőn délután 2 órakor megjelent Fildán városi aljegyző a miniszter által kiküldött kormánybiztos kijelentése, hogy a testületi önkormányzatot felső utasításra feloszlítottának nyilvánítja és dr. Lascu Octavian ügyvéd kormánybiztossága alatt ideiglenes bizottság kezdte helyezni.

A bizottság tagjai: Simionescu Martin, Hategan Petru, Balogh Joan, Tapu Teodor, Bulbuca Josif, Faur Florian, Pál Dumitru, Pop Adalbert, Galuti Juliu, Boldica Gheorghe, Dancea Luca, Cristea Gheorghe, Moga Matei, Balogh Emeric I., Balogh Emeric II., Bobitan Mihail, Albu Joan, Avram Dumitru, Sabau Gheorghe, Sabau Petru, Malan Gheorghe, Nichita Teodor, Silinca Joan és Mihut Gheorghe.

Ez a különös és eddig példátlan kormányzati intézkedés a dolog természete szerint óriási felütést kellett városszerte, noha mindenki sejtette a megelőző eseményekből, hogy az intézményre rövidesen szomorú napok következnek.

Mi előzte meg az időközi bizottság kinevezését?

Az uralomváltozás idején az oradeai ipartestület Mónus Sándor elnök mellé társelnökül választotta Simionescu Martin asztalosmestert, akit annakidején, a háború előtt, az oradeai iparkamara ösztöndíjával küldtek ki külföldre, továbbképző tanfolyamokra. A testület előjárósága ezzel az elnöki kooptálással a békés együttműködést akarta biztosítani a többségi és kisebbségi elem között.

Negyvenkét tagúra egészítik ki az ideiglenes bizottságot.

A kinevezett ideiglenes bizottság a hivatal, vagyont és irattárat már átvette. Az átvételátadási aktusnál a régi előjáróság és elnökség tagjai nem voltak jelen. Kivéve Simionescu elnököt, aki úymódon saját személyében volt az átvevő és átadó.

Hategan Petru borbélymester az ideiglenes bizottság egyik tagja, egy oradeai napilap munkatársának az új vezetőség programjáról a következőket mondta:

Hallottam eseteket, amikor a betegsegélyző orvostól szeszt kért a betegpénztári tag bedörzsölésre, de a szeszt pálinkának dolgozta fel, vagy értékesítette. Ez az eset tömegesen fordult elő, mire a gyanút fogott orvosok denaturáló szert kevertettek a szeszbe, ami azt élvezhetetlenné tette. A bedörzsöléses betegek ettől kezdve nem kértek több szeszt. Mindennapos jelenség a pénztáraknál az orvosságos üvegekkel való üzérkedés és valószínűleg a borbély van a betegpénztári fürdő jegyeknek, stb.

A becsületes, szegény betegek érdeke, hogy ezek az anomáliák teljesen megszűnjének.

Fogjon össze a régi királyság és Erdély-Bánság egész iparossága...

Minden vonatkozásban alaposan meg kell tehát ismernünk a gyakorlat szemüvegén keresztül a munkásbiztosítás kérdését, mielőtt hozzászólnánk. Nemcsak a munkaadó és a munkás érdekeinek szempontjából, hanem a pénztár szempontjából is, mert hiszen

csak akkor működhetik kifogástalanul az intézmény, hogyha nem élnek vissza arra ille-

— Nem vagyok magyarfaló, egész multam igazolja ezt. Feleségem magyar asszony és a gyermekeim a református hitben nőttek fel. Engem nem vezet kisebbségellenes szándék a egyedüli feladatommak azt tekintem, hogy a testület nagyon is elhanyagolt anyagi ügyeit a leggyorsabban rendbehozzam. A régi előjáróság feloszlításának oka éppen az, hogy e téren nagyon sok mulasztás történt. Óriási összeget tesz ki a tagdíjhátralék, még többet a lakbérartozás. Ezeket behajljuk. A tagdíjakat és taxákat leszállítjuk. Szóval az anyagi ügyeket rendbeszedjük s az an átadjuk a helyünket a választott előjáróságnak. A vasárnapra hirdetett közgyűlést természetesen nem tartjuk meg — ellenben csütörtökön az ideiglenes bizottság ülést tart, létszámát 24-ről 42-re egészíti és a létszámbővítést kizárólagosan a kisebbségeknek engedi át.

Mónus Sándor nyilatkozata.

Mónus Sándor elnök egyik oradeai lap munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— A hajsza, ami elelünk indult, régi keletű. Simionescu ur, az én elnöktársam, irreidentizmus és szabálytalan pénkezeléssel vádolt állandóan. Végül is vizsgálat indult ellenünk. Az irreidentizmus nevelsleges vádjá természetesen nyomban megdőlt, az ügy- és pénkezelésre vonatkozólag pedig Marian Virgil munkaügyi vezérinspektor, aki a vizsgálatot a 96.089—1934. számú miniszteri rendelet alapján személyesen végrehajtotta, a testületnél 48. sz. alatt 1935. január 19-én iktatott és sajátkezüleg aláírt jegyzőkönyvében megállapította, hogy „a számadások rendben vannak és az egyenleg megfelel a pénztárban lévő összegnek, mely körülményt írásban is igazoltam a pénztári naplóban.”

— Ami a künnlevőségeket illeti? Igaz: van. De igen tekintélyes tagdíjhátralékkal artozik Simionescu elnök ur is.

— Mi — mondotta Mónus Sándor — az ipartestület régi vezetősége, törvénytelennek, sőt alkotmányellenesnek tartjuk a kormány intézkedéseit, mely csak személyi és pártérdekekre tekintett. Így tehát nem is akarunk együtt dolgozni az ideiglenes bizottsággal, mert ezzel a „ballgatás — beleegyezés” tényét juttatnánk kifejezésre. Mi — ha meg nem tilják az ostromállapot miatt, — 24-én megtartjuk a közgyűlést és előjáróságot választunk törvénybiztosítottak jogunknál fogva.

téktelenek az általa nyújtott szociális segítséggel.

Az a véleményem, hogy ebben az ügyben az erdélyi és bánsági iparosságnak össze kell fogni a régi királyságbeli iparossággal és összes követeléseiket közös nevezőre hozva,

együttes memorandumban feldolgozni az egész kérdést.

A jelenleg érvényben levő munkásbiztosítási törvény megváltoztatása nem egy vagy két hét munkája. Alapos előkészület, adatgyűjtés és minden részletre kiterjedő megfontolások után kell elkészülni ennek a memorandumnak a törvény valamennyi szakaszára. Nem lehetetlen, hogy ezek a munkálatok egy teljesen új törvénytervezetet fognak eredményezni. Ebben az esetben ezt az új törvénytervezetet kell beadatni a parlamentbe.

Ha ennek a hatalmas munkának kivételére sor kerül, talán e sorok írója sem végzett felesleges munkát, amikor egy szerény újságcikk szűk kereteiben a munkásbiztosítás problémájával fentiekben foglalkozott.

Jogesetek a kisipar köréből

A szeszforgalmi engedélyt 24 óra alatt be kell nyújtani az illetékes pénzügyi hatóságnak, de aki ezt a határidőt elmulasztja, nem sujtható pénz-büntetéssel.

A constantai királyi tábla 1934. évi január 11-én hozott döntvénye szerint a szeszörvény 217-ik paragrafusa csak akkor ír elő büntetést a szesz italok forgalomba hozójára, hogyha az az általa vásárolt és eladott italokat nem vezeti be a regiszterbe és nem tud elszámolni a forgalmi engedély bérceivel.

Egy vizsgálat kapcsán, amelyet a szeszörvény rendelkezései értelmében arra illetékes pénzügyi közegek egy korcsmárosnál tartottak, megállapították a következőket: 1.) A korcsmáros a vásárolt és eladott szesz mennyiségét szabályszerűen bevezette a regiszterbe, amelyet a törvény az ellenőrzés eszközésére előírt. 2.) Ebbe a regiszterbe bevezetések történtek 1933. június 25-én, július 12-én és szeptember 19-én. 3.) A feljegyzésekből és bevezetésekből kitűnt, hogy a forgalomba hozott szesz mennyiségek forgalmi bérceje is a korcsmáros birtokában van. 4.) A forgalmi engedély (bárca) 1933. november hó 19-ig nem tettett letétbe a pénzügyi hatóságnál.

Az ellenőrző közegek a fenti tények megállapításáról jegyzőkönyvet vettek fel és azt Bucarestbe a monopól igazgatóságához terjesztették fel. A monopóligazgatóság a büntetőjegyzőkönyvet jóváhagyta és a korcsmárost azon a címen, hogy a bárcának a pénzügyigazgatóságnál való kötelező letételét elmulasztotta,

a szeszörvény 217-ik szakasza alapján 2000 lej bírsággal róta meg.

A korcsmáros a büntetést kiszabó végzést megfellebbezte.

A törvényszék részben helyt adott a fellebbezésnek és a büntetést 1000 lejre mérsékelte, de a korcsmáros ezzel sem volt megelégedve, hanem felülvizsgálattal élt a constantai táblához.

A tábla az ítéletet megsemmisítette és a korcsmárost felmentette.

A constantai tábla felmentő döntése szerint a szeszörvény 217-ik szakasza csak a vásárolt és eladott szesz italoknak a regiszterbe való be nem vezetését és a forgalmi engedély hiányát bünteti, míg azt, hogy a forgalmi engedély nem mutatott be kellő időben a pénzügyigazgatóságnak, nem minősíti kihágásnak. A törvény ugyan előírja, hogy az említett iratot 24 óra alatt az illetékes pénzügyigazgatóságnak be kell nyújtani, de

nem ír elő szankciót arra, hogy aki ezt a terminust elmulasztja, kihágást követ el és ezért büntetésben részesül.

Azon a címen tehát, hogy a forgalmi engedélyt az előírt időnél jóval később nyújtotta be, a korcsmáros büntetéssel nem sujtható.

Szellemi munkásnak tekinthető-e az alkalmazott, aki eladási munkát végez?

Hogyan értelmezi a legfőbb semmitőszék harmadik szekciójának 247/1933. szám alatti döntése a munkaügyi törvény 85-ik és 93-ik szakaszait, illetve azokat a szempontokat, amelyek a szellemi munka lényegét alkotják.

Enache Joan mint a Tricolor ipari üzem alkalmazottja a cég üzletében eladói minőségben volt alkalmazva. A cég felmondta az eladó állását, mire az négy havi felmondást kért. Perre került a dolog és a sinai bíróság a négy havi felmondási időt meg is ítélte. A prahovai törvényszék a fellebbezés folyamán három hónapra mérsékelte a felperes alkalmazott felmondási idejét. Az alperes munkaadó a döntés ellen felülvizsgálattal élt, kérve a legfőbb semmitőszéknek a marasztaló ítélet megsemmisítését.

Milyen ujitásokat hoz az új szövetkezeti törvény?

Nem akarják megszüntetni a központi szövetkezetek önkormányzatát, de szigorú állami ellenőrzés alá helyezik a hitelszövetkezeteket.

Nem lesz parlamenti ellenzéke a szövetkezeti törvényjavaslatnak

A kormány megbízta Sassu földművelésügyi minisztert, hogy a szövetkezeti törvény reformjára vonatkozó tervezetet elkészítse. A Dimineata értesülése szerint a liberális párt vezetői nem szeretnék, hogy a nemzeti-parasztpárt támadásának legyenek kitéve, ezért úgy döntöttek, hogy felelőssé a tárgyalás fonalát az ellenzéki vezérekkel és közös megegyezés alapján készítik el a tervezetet. Sassu miniszter maga keresett összeköttetést a nemzeti-parasztpárt ama tagjaival, akik ismerik a román szövetkezeti mozgalom fejlődését és abban maguk is részt vettek.

Sassu földművelésügyi miniszter az ügyben már tanácskozott is Madgearuval, mint a nemzeti parasztpárt megbízottjával. A megbeszélés so-

rán a miniszter kijelentette, hogy

a kormány nem hajlandó megszüntetni a központi szövetkezetek önkormányzatát,

hanem továbbra is meghagyja nekik azt a jogot, hogy magukat adminisztrálják. A kormány azonban tervbe vette

olyan ellenőrző szerv létesítését, amely a szövetkezeti bankok működését felülvizsgálja.

A kormány ezért felszólította Madgearut, hogy dolgozzon ki megfelelő tervezetet, amelynek alapján az ellenőrző bizottságot megalakítják. Madgearu kijelentette, hogy a kormány felszólításáról beszámol Mihailachenak és idejében megadja a választ.

Zajos ipartestületi közgyűlés Jimbolian.

Vasárnap tartották meg a jimboliai ipartestület közgyűlését. A közgyűlést Schwarz Péter elnök nyitotta meg, majd Keller Márton jegyző felolvasta az előző évi közgyűlés jegyzőkönyvét. Azután Ifj. Schwarz Péter titkár beszámolt az az ipartestület múlt évi működéséről. A jelentéseket a közgyűlés tudomásul vette. A jelenések meghallgatása után Schütz szabómeszter és Jung Jakatosmeszter éles hangon bírálák az elnök tevékenységét, akit Donavell Mátyás cipészmeszter védelmébe. Az elnök nem tudta a felzavar kedélyeket lecsendesíteni és a rendet helyreállítani, végül is a közgyűlést felfüggesztette.

VALLÁSFILOZÓFIA.

Káplár ur Csinos vallási statisztikát csinál: — A katolikusok ide állanak, a reformátusok oda, a zsidók amoda, — rendelkezik.

A parancsot pillanatok alatt teljesítik, de egy baka a régi helyén maradt.

— Hát te mit tálod ott a szédát?

— En felekezeti nélküli vagyok.

— Figyeld ide jól. Adok egy perc gondolkodási időt. Ha ezalatt nem választasz magadnak valamilyen vallást, úgy a zsidók közé raglak, hogy csak úgy füstölös.

Az oradeai pékek az élesztő maximálisát kéri.

Az oradeai sütemesterek az utóbbi időben kénytelenek voltak a kenyér árát felemelni. Ez a helyzet azonban nem tartott sokáig, mert — mint jelentették — a prefektus utasítására a kenyér árát maximálták. A pékek erre felkeresték a prefektust és kérték, hogy az élesztő árát is állapítsa meg, mert az élesztő árának állandó emelkedése drágítja meg a kenyeret. A prefektus a kereskedelem és iparügyi miniszteriumtól kért felhatalmazást, hogy az ármegállapítást kereszttel vihesse.

A munkaadó a munkaügyi törvény 85-ik szakaszára hivatkozott, amely szerint irodai alkalmazottak, vagy azok az alkalmazottak, akik üzletben vagy telepen végzik akár ipari, akár kereskedelmi vállalatnál munkájukat,

akkor szellemi munkások, hogyha részben, vagy egészben szellemi munkát végeznek.

Ezeknek a szellemi munkásoknak jár a 14 napi felmondási idő helyett 3 hónap, illetve a szolgálati éveknél megfelelő idő. A két alsófoku bíróság ítélete nem indokolja meg, hogy milyen szellemi munkát végzett a felperes eladó, hanem csak annyit említ, hogy az szolgálatában kereskedelmi tudását és gyakorlati tapasztalatait, amelyeket megszerzett, az üzletben a vevőkkel szemben a munkaadó érdekében érvényesítette. Végzett ugyan testi munkát is, de részben szellemi munkát is, így ezen az alapon a törvény 85-ik és 93-ik szakaszai szerint szellemi munkás is, akinak a szellemi munkások számára előírt felmondási idő jár.

A legfőbb semmitőszék megsemmisítette a két

Ismét ráfeküdt Amerika az ezüstre.

Január 25-én az Egyesült Államok 8.4 millió dollár értékű ezüstöt importált az előző heti 5 millió dollár értékű ezüstbehozattal szemben. Az ezüst legnagyobb részét a londoni piacon vásárolták össze.

KÜLÖNBSEG

A falusi koldus találkozik városi kollégájával.

— Na, milyenek ott a viszonyok? — kérdesi az egyik.

— Nálunk falun rosszak. Itt ugy-e többet keres egy szakképzett kartárs?

— Többet, többet, de több is kell.

— Miért, hiszen itt se nagyobb a drágaság?

— Jó, jó, de milyen nagy a flanel!

Ezerötszáz General Motors autót akar Romániában a Leonida és Társa cég felszerelni.

A Leonida et Co. autószereség arra kérte az Ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumot, hogy a Ford autógyárhoz hasonló engedélyt adjanak az általa képviselt General Motors társaság részére, amely Romániában autószerelőgyárakat, illetve műhelyeket akar létesíteni. A Leonida et Co. társaság azt is kérte, hogy 10 évig kapjon engedélyt: autókalkulációknak a kontingensen felül való romániai behozatalára, amely alkatrészek felhasználásával 1500 autót akar felszerelni. A miniszterium még nem döntött, hogy a Leonida et Co. autószereségnek megadja-e a Ford autógyárhoz hasonló engedélyt.

TOALETT

Kohnékhoz beállt egy ur.

— Számírt hoztam, — mondja az elősiető szobalánynak.

— A nagyságos asszony, — feleli a szobalány, — nem fogadhat most senkit, mert még nincs megfésülködve. Tessék talán estején jönni.

alsófoku bíróság ítéletét

és kimondotta, hogy az alkalmazottat még nem teszi szellemi munkássá az, hogy szakmájában gyakorlati jártassága van és kereskedelmi ismeretekkel is bír. Az alsófoku bíróságoknak

alaposan meg kellett volna indokolniuk, miénn állott a felperes alkalmazott által végzett szellemi munka és hogy hogyan végezte az alkalmazott azt.

Tekintettel arra, hogy ennek a megállapodásnak mindkét végzés híjával van, új eljárásra utasítja a semmitőszék a törvényszéket annak megállapítása végett, végzett-e az alkalmazott olyan természetű szellemi munkát, amilyent a törvény fenti meghatározása tartalmaz. A per anyagából ugyanis nem derül ki, mert a szerzett ismeretek és azok felhasználása még nem igazolják, hogy az eladással megbízott alkalmazott a törvény értelmében megkivánt szellemi munkát végezte.

Közi: Kele Sándor dr.

Mit ír elő az érvényben levő törvény a kisiparos könyvvezetésére

Minden iparos köteles szabályos üzleti könyveket vezetni, hogyha cége az iparkamarai cégjegyzékben szerepel, illetve, hogyha adásvételt is üz ipara gyakorlása kapcsán. — Milyen üzleti könyvek fektetendők fel és hogyan kell megkezdni a könyvvezetést?

Súlyos retorziókat ír elő a törvény az üzleti könyvek szabálytalanságainak megtorlása végett

Az üzleti könyvek vezetése körül az utóbbi időben igen sok nézeteltérés merült fel a hatóságok és az ügyfelek között. A gyakorlati jogviták oka az, hogy az országban ezidőszert négy kereskedelmi törvény (a román, a magyar, az osztrák és az orosz) van hatályban, amelyek meglehetősen eltérő rendelkezéseket tartalmaznak a könyvviteli kötelezettség tekintetében.

A magyar kereskedelmi törvény területén (Erdély, a Bánság, Körösvidék, Szamosvidék, Szatmár és Maramures) az alapul szolgáló kereskedelmi kódex értelmében —

kisiparosokra és kiskereskedőkre nem terjed ki a könyvviteli kötelezettség.

Ugyde ezt az intézkedést áttörte az az új törvényerejű rendelkezés, amely a cégbejegyzéseket a törvényszékek hatásköréből az Iparkamarákhoz utalta át. Ez az új rendszer a cégbejegyzési kötelezettséget igen kiszélesítette, amennyiben

minden tényleges kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozást, így a kisiparist is, amely nyíltan áru rendszeres forgalmazásával foglalkozik, cégbejegyzésre kötelezte.

Már pedig a bejegyzett cégek a magyar kereskedelmi törvény szerint is könyvviteli és leltározási kötelezettség alá esnek.

Hozzájárul mindezekhez, hogy

az adótörvények is előírják az üzleti könyvek vitelét.

Nőt igen súlyos büntetés alá eső kihágásnak minősítik a kötelezettség elmulasztását, illetve szabálytalan teljesítését.

A pénzügyigazgatóságok, — mint ismeretes, — a bélyegtörvény szempontjából, az üzleti könyvek ellenőrzését megkezdték és a kihágást elköve-

tők ellen az eljárást megindítják. A törvény rendelkezése szerint

minden iparos és kereskedő naplót és leltárt köteles vezetni.

tekintet nélkül arra, hogy patenta fixa adó, vagy a rendes adókievítés alá tartozik,

még akkor is, ha ezen üzleti könyvek az adókievítés alkalmával nem vétettek figyelembe.

Az említett üzleti könyvek minden lapja után 5 lej bélyegilleték és 2 lej repülőbélyeg fizetendő a pénzügyigazgatóságnál eszközözendő láttamozás alkalmával.

Hogyan vezetendők ezen üzleti könyvek, hogy azok szabályosnak minősíthessenek?

A kereskedelmi törvény 26. szakasza szerint minden iparos és kereskedő köteles üzlete megkezdésekor leltárt készíteni, tehát

ingatlan vagyonát, követeléseit és tartozásait, készpénze mennyiségét és egyéb javait pontosan összeírni

és az egyes javak értékét kitüntetni, egyúttal a követel és tartozik állapotának egymáshoz való viszonyát kimutatni, mérleget készíteni.

E leltár és mérleg minden évben elkészítendő.

A fentemlített törvény 25. szakasza előírja, hogy az iparos és kereskedő által kötött összes ügyletek, valamint a vagyoni állapotára vonatkozó adatok bevezetendők a naplóba.

Az üzleti könyvek szabálytalan vezetése kihágást képez és a fizetett kereseti adó összegének erejéig büntethető. E büntetés többször is megismételhető mindaddig, amíg az illető iparos és kereskedő üzleti könyveit nem szabályszerűen vezeti.

KÉT UTAS BESZÉLGET

— Uraságod nagyon ismerős nekem. Ugy hiszem, Abádszalókon találkoztunk.

— Nem valószínű, mert Abádszalókon még sohasem voltam.

— Akkor talán Fülöpjegenyén?

— Nem, ott se voltam.

— Akkor bizonyára máshol.

— Máshol? Az lehet, mert máshol már voltam.

A semmitoszek dönti el, hogy kötelesek-e a háztartási alkalmazottak betegsegélyző-díjat fizetni

A betegsegélyzőpénztár tudvalevőleg elrendelte, hogy a háztartási alkalmazottak kötelezőleg tagjai a betegsegélyzőnek és mint ilyenek, bejelentési és díjfizetési kötelezettség alá esnek. A pénztár ezt a rendelkezést arra alapítja, hogy az 1938. évi életbe léptetett munkásbiztosítási törvény szerint a betegsegélyző pénztár közgyűlése az igazgatótanács javaslatára és a minisztertanács jóváhagyásával jogosult új tagokat, illetve új foglalkozási kategóriákat bevonni a kötelező biztosítás alá.

A háztartási alkalmazottak bejelentésének elmulasztása miatt a betegsegélyző pénztárak tömeges kihágási jegyzőkönyvet vettek fel és ezek alapján bírsággal sújtották az alkalmazottakat. A bírág-kirovások ellen számos felebbezést adtak be, melyek felett a különböző bíróságok hol felmentő, hol elmarasztaló ítéleteket hoztak.

A betegsegélyző pénztárak a rajuk nézve kedvezőtlen ítéleteket megfellebbezték, majd közelebbről végérvényes döntés lesz ebben a kérdésben, amely sok tízezer munkaadót és alkalmazottat érint.

Mindössze két százalékat teszik ki az ország lakosságának az idegen állampolgárok

Hivatalos kimutatás szerint 1934-ben 24414 idegen volt az országban. Ebből 5200 munkaadó, 14600 havidíjas, a többi állandó foglalkozás nélküli. Ezenkívül 8000 orosz menekült és örmény van az országban, kik Nansen-utlevéllel rendelkeznek és így nem utasíthatók ki. Nemzetiség szerint következőképp oszlik meg az országban lévő idegenek száma: 942 bulgár, 2297 szerb, 1842 magyar, 893 török, 676 örmény, 6927 görög, 1790 osztrák, 2770 csehszlovák, 3095 lengyel, 3257 olasz, 569 orosz, (a Nansen-utlevéllel érkezett menekült: oroszok számán kívül) és 2850 egyéb nemzetiségű. Az idegenek száma az ország munkásságának 2 százalékát teszi ki.

SEGITHET MAGAN

Egy ötven éves ember elvett egy húszéves lányt. A nagy eszt a legjobb szúr-csemege.

— Hogy mehetett hozzá egy ilyen fiatal lány ahhoz az öreg urhoz? — sopánkodik valaki.

— Nem kell azért sajnálni, — jegyzi meg ravass mosollyal egy másik. — Ha sokalja az ötvenest, feledtje két huszonötösre.

Gépek rohamra a negyven éven felüli munkások kenyeré ellen.

Londonból jelentik: Az Egyesült-Államok munkügyi minisztériumának nyilvánosságra hozott hivatalos jelentése megállapítja, hogy a gyáripárban a gépek rohamos tökéletesítése valószínű gazdasági válsággá éleződött ki. A sok példa között felemlíti a jelentés, hogy az egyik gyár új gépek berendezése után tizenkilenc munkással sokkal többet termelt a múlt évben, mint 1929-ben 250 munkással. Egy másik cég ötven ezer dolláros új gépével évi 350.000 dollár takarít meg munkabérekben, míg egy új kocsikat-készítő gép kocsi-ként 53 munkaóra megtakarítását teszi lehetővé. Mindennek az a következménye, hogy a gépkocsigyárak husz évvel korábban minősítik munkásikat elagottaknak, mint a többi iparágak és 40 évesnél idősebb embereket egyáltalán nem alkalmaznak.

FIATAL URAK.

— Mivel foglalkozol mostanában?

— Az apám irodájában vagyok alkalmazva.

En te?

— En sem csinállok semmit...

★

SÜLYOS PROBLÉMA

A tanácsozott egyetlen tanárnak így szól egy estélyen egyik hölgyvendég:

— Nem emlékszik rám a tanár ur? Hiszen annakidején megkérte a kezemet.

— Na és igent mondott, asszonyom?

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT“

BUTORZÁRAT

KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSSEN.

A hazai szesztermelés róvására igyekeznek segíteni bortermelé- sünkön

„Ne a termelt bor, hanem maga a szőlő legyen adóköteles.” — Hektáronként kétezer lej adó a szőlőkre. — „A hazai szeszgyárak kilencven százaléka idegenek kezén van; nem árt, ha az állam bezárátja azokat.”

Ismeretes, hogy a Szőlősgazdák Szindikátusa a múlt hónapban Aradon tartotta meg kongresszusát. Az itt hozott határozatokat bemutatta nemcsak Tatarescu miniszterelnöknek és Bratianu Dinu pártelnöknek, hanem valamennyi politikai párt vezérének is. Ezek mindegyikének támogatását kérte azoknak a kívánságoknak törvényi megvalósítására, amelyet a szőlőbirtokosok helyzetük javítása érdekében kongresszusukon megformáltak. A küldöttségjárás teljes sikerrel járt: a szőlőtermelés bajait valamennyi politikus ismeri és valamennyi magáévá is tette azokat a reform-gondolatokat, amelyeket a Szindikátus a szőlősgazdák helyzetének javítására előterjesztett.

A küldöttség, amelyet Garoflid volt földművelésügyi miniszter vezetett az államférfiak elé, két pontban koncentrálna a sérelmeket:

1. az ipari szeszgyárak versenye, amelyek nem borpárlatból, hanem gabonából főzött szeszszel árasztják el az országot;

2. a síkvidékeken ültetett direkt-termő szőlőknek, az u. n. hibrideknek, nagy mérvű elszaporodása, amely lebirhatatlan konkurrenciát okoz a nemes fajú szőlőkből szűrt boroknak.

A szőlősgazdák azt kívánják, hogy a kormány a bortermelés helyzetének javítása érdekében az adózás mai rendszerét akként változtassa meg, hogy

ne a termelt bor legyen adóköteles, hanem maga a szőlő tekintet nélkül a termés-hozamra,

de más-más fokozat szerint adóztatva a síkföldi és hegyi szőlőket és más-más fokozat szerint az amerikai vesszőkkel és a direkttermelőkkel folytatott termelést. Ez az egyetlen mód arra, hogy a közönséget leszoktassák hibrideknek szőlőtermelésre nem alkalmas területeken való ültetéséről.

A miniszterelnök — maga is szőlőbirtokos — megértéssel fogadta a szindikátus kérelmeit és megbízta Sassu földművelésügyi minisztert a kérdés tanulmányozásával és a megfelelő törvényjavaslat sürgős előterjesztésével. A miniszterelnök a szeszgyártás problémájáról annyit mondott, hogy a mai rendszer csakugyan nem vált be, mert utat nyitott a legváltozatosabb visszaéléseknek, a melyek mind az állam megkárosítására folynak.

Bratianu Constantin, a kormánypárt elnöke, aki maga is szőlőbirtokos, mindenben azonosította magát a szervezet kívánságaival. Különösen helyesnek találta az adózási reformra vonatkozó kívánságokat, amely

hektáronként két ezer lej adót kér kivetni a szőlőkre. Ez holdanként 1.000 lej adónak felelne meg s magában foglalná úgy a mai mező gazdasági adóját a beültetett területnek, mint a jelenlegi borfogyasztási adókat.

Természetes, hogy a hibridekkel beültetett síkterületek adója ennél lényegesen magasabb lenne.

Iunian és Argetoianu szintén helyeselték az adóreform gondolatát és rámutattak azokra a szociális veszélyekre is, amelyek a szeszgyártás mai rendszerével járnak. Goga Octavian ennél is tovább ment: biztosította a küldöttséget arról, hogy akciójuk sikerrel fog járni, mert igazuk elől senki nem zárkozhatik el.

Az országban — mondta — 280 szeszgyár működik s ezek 99 százaléka idegenek kezében van, nem történik tehát semmi baj, ha ezeket a gyárakat bezárátják.

A küldöttségjárás sikeréből arra lehet következtetni, hogy a szőlő- és bortermelés adózásának terén rövid idő alatt életbelép az a reform, amelyet a Szőlőtermelők Szindikátusa javasol.

EZ IS EGY ALLASPONT

— Hogy tühreted, hogy az a piszok Schwarcz mindenfélő hazugságot híreszteljen rólad?

— Bánom is én, csak az igazat ne mondja.

Miért emelkednek az árak az iparcikkek piacain?

Nemcsak a lej, hanem a behozatali nehézségek is beleszólnak az állandó és fokozatos drágulásba

A belföldi szövetet a külföldi fonal, a külföldi festék és a külföldi gépek drágulása drágítja és így megy ez minden vonalon. — Érdekes táblázat a gyarmataruk és a bőrárak drágulásáról.

A kormány reméli, hogy megtalálta végre a kedvező megoldást

Tavaly szeptemberben, pontosan félévvel ezelőtt kezdődött meg a külkereskedelmi forgalom új rendszerének keresése, a kísérletezések és próbálkozások olyan árucseres-rendszer életbeléptetésére, amely aktívra tehetné leromlott kereskedelmi mérlegünket, vagy legalább is lehetővé tenné a külföldi cikkek behozatalát anélkül, hogy pénzünk érték-vesztése kifejezésre jutna a behozott külföldi iparcikkek és nyersanyagok árában. Az új rendszer alapelveit állítólag már megtalálta a kormány, de az a mai napig nyilvánosságra még nem jött és még kevésbé lehet ismerni annak várható

hatásait kereskedelmi mérlegünk állására és a belföldi árak alakulására.

Az alább közölt statisztika adatai azonban azt mutatják, hogy bármilyen alapra helyezzék is a külföldi áruforgalmat, az árak lassú de konstant emelkedését semmiféle rendszerrel feltartóztatni nem lehet. Ez természetes is. Nem a kompenzáció és nem a klearing drágítja a behozatalt, hanem a pénzünk vásárlóerejének romlása.

Kezdjük a

kézműárak

árának bemutatásával. Az árak bucurestii engros-árak:

	1 Szept. 1934.	15 Febr. 1935.
Amerika könnyű	70 cm. 9 Lei métere	Lei 12
„ középmin.	70 cm. 15 „ „	„ 19
„ jó minőség	90 cm. 15 „ „	„ 20
Chiffon	22.50 „ „	„ 26
Olcsó zefir	10 „ „	„ 14
Jó zefir	21.50 „ „	„ 26
Barchent I.	28.50 „ „	„ 32
Nanghin (ágyhuzat)	21 „ „	„ 25
Fekete kashmir	22 „ „	„ 25
Covercoat	130 cm. 43 „ „	„ 50

Az árak belföldi gyártmányu szövetekre vonatkoznak. És ha valaki azt kérdezné, mi indokolja a belföldi gyártmányu textil-cikkek áremelkedését, annak könnyű válaszolni: A szövéshez szükséges szálak, a festékanyag kizárólag külföldön szerezhető be, akárcsak a gépek és gépaikat-részek.

Gyarmataruk:

áremelkedése 10—25 százalékos. Ime:

	1934 szept. 1.	1935 febr. 15
Szardella skatulyánkint	19 lej	24 lej
Kávé I.	75 lej kg.	98 lej kg.
Kávé II.	68 lej kg.	85 lej kg.
Tea I.	125 lej kg.	200 lej kg.
Tea II.	90 lej kg.	128 lej kg.
Kakaó	38 lej kg.	54 lej kg.

Nem működhetik a timişoarai Lloyd-Társulat döntőbírósa.

A timişoarai Lloyd-bírószág az ottani tőzsde mellett működő választott bíróság felállítását következében elvesztette régi hatáskörét. A Lloyd-Társulat igazgatósága erre elhatározta, hogy az intézményt, mint döntőbírószágot tartja fenn, amely vitás kereskedelmi kérdésekben időről időre ül össze. Most azután kiderült, hogy a Lloyd-bírószág ilyen minőségben sem folytathatja működését. A fővárosból ugyanis megérkezett az iparügyi és kereskedelmi miniszter rendelete, amely szerint a semmitörvényű döntése alapján a Lloyd-Társulat döntőbírószágát feloszlatták, mivel ennek a bíróságnak további fennmaradása ellenkezik a tőzsdetörvénnyel.

★
MOZIBAN.

Magas ember a háta mögött ülő alacsony emberhez:

— Lát valamit?

— Nem látok biz' én semmit.

— Figyeljen akkor engem. Ha én nevetek, maga is nyugodtan nevethet.

Tisztújító közgyűlés Valea lui Mihai Iparos Otthonában.

Valea lui Mihai „Iparos Otthon”-a most tartotta meg tisztújító közgyűlését. Elnökké nemét Joán Mihály szabómestert választották meg, aki-nek az érmihályfalvai iparos ügyek körül számottevő érdemei vannak.

A hőtechnika fejlődése és a lipcei mintavásár

Mint minden ipari országban, úgy Németországban is óriási haladást mutat a hőtechnika fejlődése. Közép és kisüzemek részére a Diesel-motorokat tették teljesen üzembiztossá és gazdaságossá, míg a nagyüzemek és hajók részére egészen huszonegyezer lóerejű építenek motorokat. A tavaszi lipcei mintavásáron a hőtechnika fejlődését fogják bemutatni és az egyes cégek modellekkel, vagy rajzokkal tárják a közönség elé legújabb készítményeiket ezen a téren.

★
CINKOSTARS

Egy ur észre veszi, hogy egy pöttöm kisfiu nem éri el a kapucsengőt. Odamegy hozzá és így szól:

— Na várj, fiacskám, én megnyomom...

És megnyomja.

Erre így szól a kisfiu:

— De most fussunk ám, mert kijön a ház-mester!

Február 24: országos kisiparos nagygyűlés!

★ Sameil Alexandru szenátor országos iparos szövetsége február 24-ére Bucuresztibe országos nagygyűlésre hívta össze Románia összes kisiparosait. Ezen a kongresszuson a kisiparosok állást foglalnak, hogy bent maradnak-e a betegségyelőben vagy pedig kívánnak belőle. Ezenkívül több sérelemre keresnek orvoslást a nagygyűlésen.

Milyen büntetésben részesülhetnek a magánvállalatok, amelyek a személyzeti kimutatást február 1-ig nem terjesztették fel?

A román elem érvényesülésének biztosításáról szóló törvény végrehajtási utasítása értelmében, — az összes magánvállalatoknak, függetlenül attól, hogy ipari, vagy kereskedelmi jelleggel bírnak-e — február 1-ig két példányban kiállított kimutatást kellett felterjeszteniük az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz. Tekintettel arra, hogy a kimutatások mintalapjai csak későn jelentek meg a Monitorul Oficialban, az UGIR arra kérte a minisztert, hogy a kimutatások beküldésének határidejét február 10-ig hosszabbítsa meg.

A miniszter a meghosszabbítást szóbelileg meg is ígérte, később azonban visszavonta és így igen sok kereskedelmi és iparvállalat csak később nyújthatta be a törvényben előírt kimutatásokat. A törvény a kimutatások késedelmes benyújtását kihágásnak minősíti és büntető rendelkezéseket helyez kilátásba.

A törvény értelmében a büntetések neve a következő: 1. Figyelmeztetés, megintés, hogy a vállalat a törvény előírásainak 3 hónapon belül feleljen meg. 2. Pénzbírság, amely nem lehet nagyobb a vállalat tőkéje 3 százalékánál. 3. Az állami kedvezmények megvonása. 4. A vállalat kizárása a közszállításokból. 5. A cég működésének 6 hónapra való felfüggesztése és végül 6. a vállalat megszűntetése, bezárása.

Az UGIR most értesítette tagjait, hogy az önhibájukon kívül történt késedelemért a minisztérium részéről nem részesülhetnek nagyobb büntetésben, mint a törvényben előírt figyelmeztetés, megintés. Valószínű azonban, hogy a meg nem tartott miniszteri ígéret következtében késedelmesen eljáró vállalatokkal szemben a miniszter még ezt az enyhe büntetést sem fogja alkalmazni.

Juniusban tartják meg a timisoarai ipartestület jubileumát

Az ipartestületeket tudvalevően az 1884-ik évi ipartörvény alapján alapították. A bánági metropolisban 1885 június 2-án tartották meg az alakuló közgyűlést s így az ipartestület félévszázados jubileumát ezidén júniusban tartják meg.

A rendezendő ünnepségre való tekintettel most állították össze a timisoarai ipartestület félévszázados tevékenységét jelölő adatokat. Az elmúlt ötven esztendő alatt 36.660 inas volt a bánági metropolisban. Ennyi tanoncszerződést kötött ugyanaz az ipartestületben. Ezek közül 11.245 szerződést felbontottak. 25.136 szabadtárs volt és 9079 iparigazolványt állítottak ki. A békéltető bizottság 5474 ítéletet hozott, a befolyt ügyiratok száma 172.594.

Az alapítás esztendejében, 1885-ben, 943 iparigazolvánnyal bíró tagja volt az ipartestületnek és 600 tanonc volt nyilvántartva.

Ma 2464 iparosmester van Timisoarán, a tanoncok száma 1654.

Természetesen annakidején egyes iparágakat még nem ismertek, amelyek azonban ma fennállnak — példa erre már az autójavitó szakma is — viszont más iparágak virágzóbbak voltak akkor, mint ma. Nem voltak még cipőgyárak s így éppen a lábbelikészítők szakmája volt a legvirágzóbb. 943 mester közül 233 mester lábbeli készítésével foglalkozott. 107 csizmadia és 126 cipész. Ma éppen a cipészek szakcsoportja panaszkodik leginkább. Szakmájuk tényleg sanyaru helyzetben van.

Március elsején szegységi táblára kerülnek az adós adófizetők.

A pénzügyminisztérium közli az adósokkal, hogy már elkészültek azokkal a táblázatokkal, amelyek mindazon adófizetők nevét feltüntetik, akik 1935. január elsejéig nem fizették ki adójukat. A kimutatásban szerepel az az összeg is, a mellyel az adózó tartozik.

A pénzügyminisztérium éppen ezért felhívja azokat, akik adójukkal tartoznak, hogy azt március elsejéig fizessék ki, hogy nevüket a fekete listáról töröljék. A kimutatást március elsején ugyanis nyilvánosságra hozzák.

TERMÉSZETESEN.

— Mit gondolsz, előnyös az, ha az ember hosszú ideig van eljegyezve?

— Természetesen. Minél hosszabb ideig válogény valaki, annál rövidebb ideig házasságban ember.

Február 28-ig meghosszabbították az adóbevallások határidejét.

A pénzügyminisztérium rendeletet küldött valamennyi pénzügyigazgatóságához, amelyben közli, hogy az adóbevallások benyújtásának határidejét, amely február 15-én járt le, február 28-ig meghosszabbította.

KÜLÖNÖS ISMERTETŐ JELEK.

Könné álarcosbólba megy. Kosztümje egészen eredeti: egy álarc, egy melltartó és egy függőfalel.

Amikor belép a bálterembe, his férfi mondja egyszerre:

—Nézd csak, a Könné...

Nicolau tanár előadása az erdélyi román ipar kilátásairól

A cluji kereskedelmi akadémia által rendezett előadássorozat keretében legutoljára Nicolau Sebastian dr. akadémiai tanár tartott előadást, melynek címe a címet adta: „Az erdélyi román ipar kilátásai”.

Nicolau rámutatott arra, hogy Erdély jelentősége elsősorban ipari téren mutatkozik. Az aranybányászat szempontjából Erdélyt Európa leggazdagabb területének lehet tekinteni, 1933-ban 4400 kilogramm aranyat termeltek az erdélyi bányák, 500 millió lej értékben.

Ezután a tudományos bevezetés után Nicolau rátért az erdélyi városok elrománosításának a kérdésére. Ugy vélekedik, mindenekelőtt az ipart kell nacionalizálni. Szerinte az iparvállalatok személyzetének 65 százaléka idegen. A kisebbeket ki kell akkolbolítani gazdasági fellegváraikból, amiket a nemzeti ellenállás erődítményeinek lehet tekinteni. Meg kell érteni velük, hogy magatartásuk izgatónak hat a többségi tömegekre. Az állam ezeket az iparvállalatokat csak az ott alkalmazott román elem arányszámának megfelelően támogatja. Ugyanakkor nyuljon a hóna alá a román vállalatoknak és a szakoktatást tegye hozzáférhetővé az ipari pályára készülő szegénysorsú ifjak számára is.

Jogiszemély nem sújtható büntető bírsággal.

A Mercur szikvizgyárat az egészségügyi hatóságok egészségügyi kihágás címén 20 ezer lej bírsággal sújtották. A gyár megfellebbezte az ügyet, melyben a cluji törvényszék elvi jelentőségű döntést hozott, kimondva, hogy büntető bírságot csak fizikai személyre lehet kírni s minthogy a szikvizgyár jogi személyiség, így a bírságot semmisnek nyilvánítták.

POKOLI CIMCSERE

Egy nagy bucuresti-i házban két Popescu lakott. Az egyik meghalt, a másik egy expedícióval Afrikába utazott és néhány hét múlva táviratot küldött a feleségének. A táviratot véletlenül a nagy Popescunak kézbesítették, aki rémülten olvasta:

— Szerencsésen megérkeztem. A hősök ki-bírhatalan.

Itt a hideg tél!

Régi ruháimat

Hospodár-hoz küldöm

Attestem!, vegyileg tisztítani.

Arad, Strada Stroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

Milyen feltételek mellett kötik meg a petroléum-egyezményt?

Az angol-amerikai társaság már a jövő héten több mint félmillió angol fontot fizet, a franciák 80 millió frankot utalnak ki.

Köztudomású, hogy az államot bizonyos hányad illeti meg törvény szerinti az országban termelt petroléumból. Az állami részesedés a termelés mennyiségétől függ, de elég tekintélyes akkor is, ha csak közepes erővel dolgoznak a fúrógépek és a források. Ezidőszakra évenként 950 ezer tonna nyers-petroléumot, — ugynevezett titit — jelent ez a részesedés, amelyet szaknyelven redevencának neveznek. Valamikor, a régi kis Romániában olyan jelentékeny volt ez a jövedelem, hogy az állam a fogyasztási adókon kívül más adót nem is szedett.

A megnövekedett ország nagyobb szükségletei megszűntették ezeket az aranyezsi állapotokat, ma már előjárnak az adóerő dolgában az európai államok között s még így sem elegendő a szükségletek fedezésére az állam jövedelme.

A kormány azt tervezi, hogy petroléum-részesedését két évre előre eladja s devizát szerez, amely a Banca Nationala gondjait külföldi fizetési eszközök beszerzésében megkönnyíti. A kormány előtt több ajánlat fekszik, s a kereskedelem miniszter az ajánlattevőket Párisba értekezletre hívta össze, hogy együttes ajánlatot tegyenek a redevencák átvételére. Meghívták az értekezletre az Astra, Steaua Romana, Creditul Minier, Concordia és Romano-Americana vállalatokat, ille-öleg azokat a külföldi tőke-csoportokat, amelyeknek érdekeltségébe tartoznak a nálunk működő petroléum-vállalatok. Így aztán ott voltak a Royal Dutch, Standard Oil, Phoenix Oil, a Petrofina és a francia Steaua Francaise képviselői, akik együttesen nem, de két csoportban a következő ajánlatot tették a kormánynak:

az angol-amerikai érdekeltségű Royal Dutch, Standard és Phoenix hajlandók azonnal 600 ezer font sterling előleget folyósítani

az 1935. és 1936. évi redevencára. A francia-belga csoport, amelyben a Petrofina és a Steaua Francaise vannak,

80 millió francia frank előleget ajánl

és valamennyi társaság hozzájárul ahhoz, hogy az előlegnek megfelelő petroléum-mennyiség ne nyersolaj — titit — formájában, hanem finomított állapotban exportálassék, a feldolgozás haszna tehát az országban marad.

Az angol-amerikai társaság, amely a világ legnagyobb petroléumtrösztje, saját pénztárából már a jövő héten kifizeti a több mint fél millió angol fontot, a francia érdekeltség azonban az Union Parisienne és a Banque de Paris et de Pays Bas nevű nagybankokon keresztül bonyolítja le az előleg folyósítását, de a két bank már megkapta a francia kormány engedélyét: a 80 millió frank kiutalására.

Színházi és estélyi ruhákat legszebben

fest és tisztít

KNAPP

Strada Episcopul Radu 10.
Fleki Strada Brailanu 11.

Miért jobb a lapos tető?

Történelmi visszapiantás a lapos tető ősrégi multjára. — Különböző tetőszerkezetek összehasonlítása és néhány meggyőző adat és érv, hogy a jövő vitathatatlanul a lapos tetőé.

Nem mindig az célszerű, ami célszerűtlen...

Irta: ifj. ECKER EDE műépítész.

Az ősember barlanglakásában, avagy a nomádok sátraiban a fal, a föld, a tetőszerkezet, e három tényező együttesen, akkor még csak egy alkotó elemet alkotott. A fejlődés következő fokán, a boltozatok korában a faizart dominál. Itt már előtűnik e három tényező szétbomlásának a kezdete, de még mindig egy szerves egészet alkotva. Ugyanis a boltozatok szerves kapcsolatban lévén a falazattal, mondhatjuk, az alaptól induló födémek a magasban zárulnak, különböző geometriai görbék vonalvezetését követően, például a parabólikus vagy eliptikus kupolaboltozatok. A fa és kő áthidaló szerkezetek megjelenésével kapcsolatban utolsónak jelenik meg a vízszintes felső lezárás, melynél az előbb már említett tényezők, mint önálló alkotó elemek szerepelnek. És pedig a falazat már csak mint támasz szerepel, hordván a reakció-erők támadó pontjain felfekvő födémeket és tetőszerkezeteket. Míg a födémek kevés kivétellel mind vízszintesek, addig a tetőszerkezetek hajlásszöge igen változó. 0—90 fokig.

A tetőszerkezetek célja: megvédeni a ház lakóit a napsugártól, hidegtől, melegtől, vihartól és főleg a meteorológikus vizek lecsapódásától. Ezen célok elérésére vidékenként különböző tetőmegoldások alakultak, melyek közül gyakori alkalmazásuk következtében két főforma vált ki: 1. a vízszintes felület (lapos tető) különböző hő- és vízszigetelő anyagokkal tömörítve, 2. a meredek lejtő, (magas tető), mely minden tömörítő anyag alkalmazása nélkül megoldja ugyan a vízáthatatlanság, de nem a hőszigetelés problémáját.

A kátrányos vagy vulkánikus anyagokban dúsz vidékeken már kezdettől fogva a lapos tető nyer alkalmazást, például Mezopotámia, a Földközi- és Egei-tenger vidékein. Míg a hegyes-völgyes, erdős vidékeken, ahol az előbb említett természetes szigetelő anyagok nem voltak kéznél, a fa lett az uralkodó építőanyag és így ott a fa természetének megfelelően a meredek hajlással bíró tetők kerültek előtérbe. Tehát téves az a felfogás, mintha a különböző tetőformák kialakulására a faji tényezők lettek volna döntő befolyással. Ellenkezőleg: a környezetet játszóttá a döntő szerepet az ott található építőanyagokkal együtt. De amióta a technika hatalmas fejlődésével kapcsolatban a nyersanyagok csere- és szállítási lehetőségei egy gazdasági határon belül már semmi nehézségbe nem ütköznek, a környezet elvesztette döntő szerepét s így ma már a tetőszerkezetek két főformája közül mindenkor azt a formát alkalmazzuk, amelyik éppen a kérdéses épület szükségleteit és követelményeit a legkövetkezetesebben kielégíti és semmiféle tekintetben nem ellenkezik a gazdaságosság feltételeivel és az esztétika szabályaival.

Most már csak az a kérdés, hogy mikor is alkalmazzuk az egyik megoldást és mikor a másikat. Hogy ezt a kérdést minél tökéletesebben megvilágíthassuk, meg fogjuk vizsgálni több szempontból is e két megoldás előnyeit és hátrányait.

Az előző kor, az agyondiszitett, két dimenziós épülettömegek kora, ahol a homlokzatok játszótták a főszerepet, teljesen háttérbe szorítván a harmadik dimenziót alkotó melléktömegeket. Természetesen ilyen egyoldalú felfogás mellett teljesen háttérbe szorul a tető kérdése is. Hogy mennyire mellékes tényezőként szerepelt a tető a régi építések szemében, azt a legkézzelfoghatóbban az abból a korból visszamaradt tervek bizonyítják, amelyeken az épületek tetőmegoldásait gyakran még meg se rajzolták, hanem miután a díszes homlokzat felépült, csak akkor helyezték el az épület alaprajza által önként kiadódó magas tetőt.

Ma azonban, a kristálytisza, művésziesen kidolgozott épülettömegek korában, amikor minden legkisebb helytelenül alkalmazott megoldás is kiemelkedhet a függőleges geometriai tengelyen egyensúlyi helyzetben nyugvó tömeget, ugyanakkor a tető kérdése végtelenül fontos tényezővé lépett elő. Amikor is a tetőmegoldásokat ma már a modern építész előre alapos megfontolás tár-

gyává teszi, nehogy a gondosan összeválogatott síkok és egyenesek harmóniáját egy meggondolatlanul alkalmazott aránytalan magas tető megsemmisítse. Mert a meredek tetők általában csaknem olyan magasak, mint maga a ház és az olybá tűnik, mint amikor egy törpe hatalmas kalapban jár.

Mindezen esztétikai érveket azonban az építetők többsége elveti, mert őket nem az érdekli, ami művészi, hiszen ők az építészet kérdéseit a józan és rideg célszerűség szemüvegén keresztül nézik. Tehát kapcsoljuk ki az esztétikai érveket és térjünk át a mindenkit érdeklő higiénikus és általános szempontok tárgyalására.

A higiénikus szempont tárgyalásánál kizárólagosan csak közvetlen a tető alatti helyiségek jöhetnek tekintetbe. A forró nyári levegővel telt padlás hőmérséklete mindig magasabb a külső levegő hőmérsékleténél, mivel kint a szabadban a legforróbb nyári napokon is légáramlatok hűtik a levegőt, míg a padlástérben a levegő hője állandó és mozdulatlan. Ide vezethető vissza az a tény, hogy a forró nyár idején a hőség következtében a tartózkodás az ilyen helyiségekben majdnem kiírhathatlan. Télen viszont a padlástér levegője lehűl és ezzel hőszigetelő tulajdonságát elveszti és a szoba féltve őrzött meleg levegője a hőszigetelő anyagokat nélkülözve famennyezeten keresztül a szomszédos hideg padlástérbe áramlik át. Tehát téves az a hit, mintha a magas tető által képezett árnyékos (de nyáron forró légpárnákkal, télen pedig hideg levegővel telt) padlástér jobban szigetelné az alatta lévő helyiségeket, mint a külső légáramok által hűtött és hő- és vízszigetelő anyagokkal tömörített lapos tető. Azaz nyáron a forró padlástér nyomasztólag hat az alatta lévő helyiségekre, télen pedig a padlástér hideg levegője hűti azokat. Tehát az idejét mult cserépfedés és a szigetelő anyagokat nélkülözve famennyezet oly elterjedt kombinációja éppen ellenkező hatásokat vált ki, mint amiket tőle elvárunk.

Nem úgy a hő- és vízszigetelő anyagokkal tömörített lapos tetők, melyekről a müncheni Forschungsheim für Wärmeschutz a következőket állapította meg: „Egy 24 cm. vastag tufa- és scjtbetonfödém hőszigetelés szempontjából egyenlangu egy 98.5 cm. vastagságú téglafallal, míg egy cseréppel fedett magas tető famennyezettel csak egy 66 cm. vastag téglafallal azonosnak értékelhető.” Ezen kísérleti adatok azonban a technika rohamos fejlődése következtében rövid idő múlva már csak a múlté lesznek, helyükbe újabb és még kiválóbb adatok kerülven.

A padlástérnek lakócélokra való kihasználásával kapcsolatban a lapos tető számtalan más elő-

nyeinek kidomborítására hasonlitsunk össze egy például $4 \times 4 = 16$ m² alapterületű manzardszobát egy vele egyenlő alapterületű lapos tetőn emelt síkmennyezetű helyiséggel. A következőket fogjuk megállapítani. Hogy egy manzardszoba sokkal tűzveszélyesebb, az egészségre ártalmasabb, továbbá a magas tető hajlásszögének megfelelően a szoba jelentős részén csökken a magasság, elvesztvén ezáltal a szoba térhatását, azonkívül különböző higiénikus viaszasságokat találunk; nagyobb a gyermekhalandóság, gyakoribb az élelmiszerek romlása és a házirovarok elszaporodása, szemben a higiénikus, modern eszméket szolgáló lapos tetőn épült síkmennyezetű helyiséggel.

Mindezekkel azonban a lapos tető higiénikus problémája még nem merült ki. Hátra van még a lapos tető felső lapjának a vizsgálata. A ferdehajlású, kiöregedett, ósdi, faszervezeten nyugvó cseréptető semmi nemesebb célt nem szolgál. A javítási célokra fordított tekintélyes összegeket untató pontossággal évenként felemészti. Magasba nyúló sátorfedőkkel fölöslegesen beárnyékolja a szomszédos házakat; hegyoldalban eltakarja az alatta lévő épületek elől a kilátást, például a pesti vároddal. Tűzveszélyes. Külső felületének használhatatlanságánál fogva sokkal drágább, mint az értékes tetőtérasszokká kiképezett lapos tető. A tetőtérasszok gyárépületek tetején a munka közbeni pihenést szolgálják, kórházak tetőin a levegő és napfény áldásos hatásának eredményesebb kihasználását. (Ezen tetőtérasszok következtében alakult át gyökeresen a modern kórházépítés is.) Városi lakóházak tetőtérasszaik kertek, gyermekjátszóhelyek, napozók eddig még ismeretlen értékeket jelentenek; szállodák tetején ismeretlen vendéglők, éjjeli mulatók, stb. nagy mértékben emelik az épület értékét.

Hátra vannak még a különböző tervezési előnyök. Ugyanis a magas tetőszerkezetek a régi idők zárt alaprajzainak természetéből fejlődtek. Ezen eredeti oknál fogva a modern szabadrendszert alaprajzok fejlődésére már nem megfelelőek, mert alkalmazásuk esetében a tetőcserép természetének nem megfelelő, rosszul fedhető alakulatok, torzfelületek, zugok, gerincek keletkeznek.

Végeredményben a magas tetőt számtalan hibájára és hátrányaira való tekintettel csak és csakis akkor alkalmazzuk, 1. amikor az esztétika szabályai ezt úgy kívánják, például nagy kiterjedésű síkságokon, ahol a lapos tető egyhangu hatást keltene, 2. amikor az építésügyi hatóságok ezt egyenesen előírják, például Nürnberg egyes városrészeiben, 3. amikor a padlástér nélkülözhetetlen. Ezen harmadik feltétel azonban ma már ritkábban fordul elő, különösen a városokban, ahol a padlásterek a nagymennyiségű korom, por és piszok lerakódása következtében a rájuk rótt feladatokat ugysem képesek kellőképpen megoldani, ezenkívül minden nehézség nélkül helyettesíthetők tiszta, jól elszigetelt pincehelyiségekkel és ugyancsak pincében elhelyezett modern rendszerű kulisszaszáritókkal.

Tehát ne essünk abba a téves hitbe, hogy nálunk a lapos tető oly szűkkörű elterjedtségének oka ennek hibáiban rejlik. Lássuk be, hogy a maradi szokás rabjai vagyunk, kik irtóznak minden újítástól és akkor meg fogunk győződni, hogy a külföld által már oly régen felkapott és sűrűn alkalmazott lapos tető nem muló divatkórság, hanem évszázados multtal rendelkező komoly szerkezeti gondolat. Tehát törjük szét e szokás bilincseit, tegyük szabadokká magunkat és mint szellemileg teljesen független egyének, lépünk arra az új utra, ahonnan nincs többé visszatérés, mert mindazok, akik eddig felismerték e szerkezet gazdasági és gyakorlati előnyeit, erre az utra tértek.

HARMADSZOR.

— Hogy lehet az, hogy te olyan nyugodtan adod a férjednek a kapukulcsot?

— Először azért, mert örömet akarok neki szerezni. Másodszor, mert tudom, hogy olyan szívesen dicsekszik el vele barátai előtt. Harmadszor, mert az a kulcs nem is a kapukulcs.

TALPIG BECSÜLETES.

Hantos és Lantos römiznek. Lantos bridsi peccsel játszik, a kibicék kezdik megsajnálni és titkos jelekkel előre beintik neki Hantos lapjait.

De, sajnos, Lantos még így is veszít. Amikor azután vége van a játéknak, a vesztés Lantos feláll és önértékes hangon jelenti ki:

— Nem fizetek, mert csaltam!

Hajmosó

„hajszáritó

készülékek
és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

Miket tervez az új pénzügyminiszter?

Nemcsak annak van nehéz helyzete, aki az adót fizeti, hanem annak is, aki előírja. — Több mint ötmilliárdot kell eltüntetni a kincstár terheiből. — Nehézségek merülnek fel az egyes cikkek megadóztatásánál is.

Antonescu Viktor nem örül a barsónyszéknek

Antonescu Viktor, az új pénzügyminiszter terveiről, amelyekkel rendet akar teremteni az államháztartásban, többféle hiradás jelent meg. Volt szó arról, hogy új monopóliumokat létesítenek, hogy emeljük az egyes adókat, hogy új adótörvények készülnek majd pedig, hogy csak a fogyasztási illetékeket veszik reform alá anélkül, hogy új monopóliumokat teremtenének és anélkül, hogy az egyes adókhoz hozzányuljanak. E találgatások között most a pénzügyminiszternek a sajtó részére adott nyilatkozata megmutatja azt az utat, amelyen az új pénzügyminiszter haladni akar.

A miniszter előjáróban kijelenti, hogy huzódzott a pénzügyi tárca átvételétől

s végül is kinevezték anélkül, hogy végleges hozzájárulását kifejezte volna a tárcacseréhez.

Minél nehezebbek a pénzügyi viszonyok, annál nehezebb a pénzügyminiszter helyzete s a jelenlegi miniszternek többféle nehézséggel kell megküzdnie. Az általános bajok mellett különleges nehézségek is vannak: az a három hónap következik, amikor normális időkben is legrosszabbak az állami bevételek. Ennek elkerülésére adta ki a pénzügyminiszter ismeretes rendeletét az adószedés szigorítására. A rossz adófizetők névsora már elkészült, de minthogy a miniszter e hó végéig még egy utolsó halasztást adott a hátralékosoknak tartozásuk kifizetésére,

a névsort csak március elsején tezik közzé.

A pénzügyminiszter még nem határozta el, hogy milyen adók emeléséhez nyúl. A kérdés tanulmányozás alatt áll és ahhoz csak nagy óvatossággal lehet nyulni, — mondja a miniszter. Tény az, hogy vannak jövedelmek és foglalkozások, amelyek egyáltalán nem, vagy nem elég mértékben vesznek részt az állami terhek viselésében. Ezeket be kell vonni az adózásba, de vannak viszont foglalkozások, amelyek az adóterh tovább emelését nem bírnák el.

A fogyasztási cikkek monopolizálásához nem szívesen nyúl a miniszter. Az a kérdés, hogy sikerül-e meggyezést létrehozni a cukor-, szesz- és petróleum-gyárakkal. Ha igen, örömmel félre teszi az egyedárusítási terveket.

A helyzetet komplikálja az, hogy a pénzügyminiszternek

több mint ötmilliárd lejt kell eltüntetni az államkincstár terheiből.

Három milliárd az idei év előrelátható deficitje, ennyivel mindenestre redukálni kell a jövő évi kiadásokat. Növekedést jelent azonban a terhekben az államadók kötelezettségének 750 millió lejjel való emelkedése és a két milliárdos hadügyi kiadás. Ezért kellett valamennyi tárca miniszterét megkérni a kiadások 10 százalékos leszállítására és kijelenthetem — mondta a miniszter — hogy

ha kellő megértéssel nem találkozom a társadalmi politikában, gondolkodás nélkül lemondok és késedelem nélkül távozzam a miniszteri székből, hogy utódomnak még kellő ideje maradjon az új költségvetés nehéz és időtrábló munkájának elvégzésére.

A szesz-, cukor- és petróleum-gyárakkal nehéz tárgyalásai lesznek a pénzügyminiszternek. Szeszadókban az állam a múlt évben csak 500 millió lejt vett be, ezt az összeget a pénzügyminiszter 1.200 millióra szeretné növelni, tehát az állami részesedést meg-

Az UGIR erdélyi kerülete a munkásbiztosító autonómiájának sürgős visszaállítása mellett

Nem ad a központ annyi pénzt az erdélyi-pénztáraknak, amennyi a betegellátáshoz elegendő. — Egyedüli helyes megoldás, hogy vissza kell adni a Betegsegélyző elkönfiakált önkormányzatát.

Távirati megkeresés Nistor miniszter azonnali intézkedése végett

Clujon megtartott legutóbbi ülésén megvitatatta az Ugir erdélyi vezetősége a munkásbiztosító kerületi pénztárak pénzügyi helyzetét is és konkrét adatok felsorakoztatásával leszögezte, hogy

a kerületi pénztárak képtelenek a beteg munkások orvosi ellátását a kerületi pénztáraknak a központi pénztár vezérigazgatósága által ma rendelkezésre bocsátott bevételi részükből megfelelően fedezni és biztosítani.

Tekintettel arra, hogy ennek a lehetetlen hely-

zetnek a megjavítása csak az 1933. évi törvényben biztosított autonóm jogoknak a visszaállítása, sőt kiterjesztése és így a kinevezett tanácsoknak választott tanácsokkal való felcserélése, valamint a kerületi pénztáraknak járó bevétel, a kvóta megfelelő felemelése után remélhető, az Ugir erdélyi vezetői dr. Gáll, Iván és mások hozzájárulása után egyhangulag úgy határoztak, hogy

az ily értelemben szűkebbé vált törvényt módosítások sürgős megszavaztatása érdekében távirati kéréssel és részletes beadvánnyal fordulnak Nistor munkaügyi miniszterhez.

Védőkezzünk a rozsdá ellen

Speciális rozsdavédő festék

HELLONIUM

Tartós, jó fedő, nem pat. oxyzik. Minden színben.

Kérjen speciális HEL-LA Vegyszeti laboratórium, Arad Strada 5 miniszter

SZELID VADAK.

— Mit szólsz hozzá, milyen szelid ez a mellettünk lakó házaspár. Soha egy hangosabb szó nem hallatszik át tőlük.

— Hja, ezek vadházaságban élnek....

Hogyan fizet szállítóknak a CFR?

Az államvasutak vezérigazgatósága új rendszert léptetett életbe a szállítók kifizetésére. Eddig a vasút az illetékes pénzügyigazgatóság útján, az általa készített táblázat szerint fizette a szállítókat. Az államvasutak pénzügyi bizottsága egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy

a jövőben nem csupán a pénzügyigazgatóságnál, hanem az államvasutak pénztáránál is fizetik a szállítókat,

természetesen az eljárás formáságának betartása mellett 30 ezer lej erejéig. A vasúti főpénzár eddig csak húszezer lejjel folyósíthatott kifizetéseket, a többi pénztárak pedig csak tízezer lejjel.

A mostani határozat szerint: azonnal kifizetik azt a megrendelést, amelynek értéke nem haladja meg a harmincezer lejt. Ha ugyanaz a cég, vagy magánszemély több, mint harminc ezer lejt aluli fizetési meghagyás birtokában van, akkor számára havonként legfeljebb harmincezer lejt fizetnek ki.

A harmincezer lejt meghaladó kifizetések a jövőben is úgy történnek, mint eddig.

MINDEN UT RÓMABA VEZET.

Kohn a kávéházban azzal huncog, hogy a felesége még sose csalta meg őt, pedig nagyon csinos asszony és sokan forgolódnak körülötte.

— Tudod mit? — mondja erre Grün — én fogadok veled, hogy az én udvarlásom sikerre fog vezetni nála.

— Ha ezt megcsinálod, — vágja rá Kohn — gyalog megyek el Rómába.

Két hét múlva megint találkoznak a kávéházban. Grün odalép Kohnhoz és így szól hozzá:

— Apropos, ha Mussolinivel beszélsz, add át neki az üdvözlétemet.

kétszerezni szeretné. A cukornál a nehézséget az képezi, hogy a fogyasztási adót emelni kellene anélkül, hogy a cukor eladási ára emelkedjék, a petróleumnál pedig az okozza a nehézséget, hogy ez a cikk már eddig is túl volt terhelve állami illetékekkel és ezek további emelése lehetetlennek látszik.

A birtok- és ingatlantulajdonosok milyen kategóriái kötelesek az idén adóvallomást benyújtani?

A pénzügyminiszter most adott ki részletes utasítást az adókievési pénzügyigazgatóságoknak az ideai kivétési munkálatokra vonatkozólag.

Az idén adóvallomást tartoznak beadni azok az agrárbirtokosok, akik:

1. Tíz évi adómentességben részesültek, mert az eddig nem művelt földet szántófölddé alakították.

2. Akik öt évi mentességet élveztek, mivel gyümölcsösök, vagy szőlővé alakították földjüket.

3. Akiknek földje osztályozási változáson ment keresztül. Így szántóföldről kaszáló lett, vagy gyümölcsös kert stb.

Ha ezeknek az elsoroltaknak adómentességére az öt, illetve tíz esztendő kedvezményi idő lejárt, az idén tartoznak adóvallomást tenni.

Adóvallomást kell tenni azoknak a háztulajdonosoknak, akik lerombolták a régi épületüket, vagy új épületet emeltek, de adómentességi idejük lejárt.

Adóvallomást kell tenni mindazoknak a háztulajdonosoknak, akik külföldi állampolgárok, illetve külföldön laknak.

Adóvallomást kell tenni azoknak a háztulajdonosoknak, akik betáblázott terheik következtében adókedvezményben részesülnek.

Az épület- és földtulajdonosok, akik nem kérnek adóelengedést, miután nincsen terhelés az ingatlanukon, ezidén nem kell, hogy adóvallomást benyújtsanak.

ARMEGALLAPITAS

Cinige ur és b. neje késő éjjel mannek háson. A férj a kapu előtt veszi észre, hogy nincs aprója, csak egy szütleje.

— Nem baj, — jegyzi meg, — azt mondok majd a házmesternek, hogy holnap megkapja a zsuppénzt.

— Azt már nem, — feleli az asszony. Az a sült briganti megtölti az egész házat, hogy nem volt öt lejünk. Váltad fel a pénzt valahol.

Cinige igazat ad az asszonynak. Meglátja, hogy egy úr feléjük közeledik, eldöcög és megkéri, váltson fel a széd lefest.

— Nagyon szívesen, — mondja az idegen ur és felváltja.

— Oh, nagyon szépen köszönöm, — hálálkodik Cinige ur.

— Nincs mit, magam is belátom, hogy az a ronda tyúk még egy százelejt sem ér...

ISKOLAI EMLÉK.

— Emlékszik nagyapós asszony régi iskolatársára, G. Bédre?

— Hogyne. Csunya, undok, buta kő volt. Mi lett belőle?

— A feleségem.

Amikor a spekulatörvény fenyeget

A miniszter olcsó árakat követel, az állami üzemek felemelik áraikat

Az Ugir intervenciója az árdragítási törvény fenyegető alkalmazása ellen. — A hazai gyáripár csak az árak felemelésével tud segíteni az anyagihiányon. — Nem alkalmazhat a kormány más mértéket a magánipar és más mértéket az állami gyáripár árpolitikájával szemben.

Az a bizonyos jobb belátás

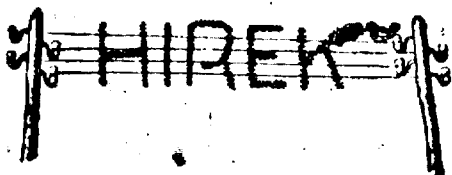
Az Ugir napokban Clujon tartott gyűlése a kereskedelemügyi minisztériumnak azzal a rendeletével is foglalkozott, amely a kormányintézkedés következtében beállott nyersanyagdrágulás és köteheremelkedések kényszere alatt

eladási árakat szükség szerűen emelő vállalatokkal szemben a spekulatörvény sankciójának alkalmazására hívja fel a helyi hatóságokat.

Élélyreható, komoly vita után a gyáripárosok vezetői úgy határoztak, hogy

az ilyen rendelkezések csak még jobban meg-savazják az ipari termelés helyzetét

és azért központi szervezetük útján kéri azoknak visszavonását, vagy — amennyiben azok egy része csak tervezet alakjában van meg — az idevonatkozó tervezetnek a kormány által kreált lehetetlen helyzet figyelembevételével való átdolgozását. Ez utóbbit annyival is inkább, mert az ülésen megállapítást nyert az is, hogy az állami üzemek már fel is emelték gyártmányaik árát.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Căminul Industrieşilor-Iparos Otthon.

Mennyiből élünk meg?

A Brassói Lapokból vesszük az alábbi furcsa kis történetet:

Megtörtént, — ha nevek nem is közölhetők...

Egy timisoarai kereskedő benyújtja adóvallomását a pénzügyigazgatóságon. Egyik ellenőr éppen ott van, felveszi az ívet és beletekint. Majd új-jel mutat a kereskedő jövedelmét feltüntető összegre: hát mennyiből él meg maga? Komolyan mondja, hogy magának csak ennyi a jövedelme?

A kereskedő egy pillanatra válasz után kapkod, majd hirtelen ötlettel rászól a vállaltóra: mennyi fizetése van ellenőr urnak? S mikor az meglepetésében kiböki az összeget, megkérdi:

— Hát mennyiből él meg maga?

Az ellenőr szó nélkül leteszi az adóívet és elmegy. Egy kis ironikus enyelgés volt az egész szöveg, vagy ha úgy tetszik: pillanatfelvétel az állam és adózója viszonyáról.

— Az 1931-es adóhátralék csak áprilisig fizethető adóbonnal. A közönség tájékoztatására ismételtan közöljük, hogy az 1931. évi adóhátralékot adóbonnal csupán április elsejéig lehet kiegyenlíteni. Az 1931-re szóló adóhátralékok az új adóév kezdetével bonnal többé nem kompenzálhatók.

— A cement, selyemáru és villanylámpa is fogyasztási adó alá esik. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium legújabb határozata szerint a cement, villanylámpa és selyemáru után fogyasztási adót vetnek ki, hogy növeljék az állam bevételeit.

— Kiterjesztik a munkásbiztosítást a magántisztviselőkre is. A Központi Munkásbiztosító igazgatósága a legközelebbi napokban rendeletileg kiterjeszti a biztosítási kötelezettséget mindazon magántisztviselőkre, akiknek havi fizetése 9.000 lejnél nem több. Eddig a biztosításra kötelezettek fizetésének maximálási határa havi 6.000 lej volt.

— Adóbonok az 1931-es nyugdíj hátralékért. A pénzügyminisztériumtól nyert értesítés szerint az 1932 évi ki nem fizetett nyugdíjak és közszolgálati fizetések fejében kibocsátott adóbonokat néhány nap múlva továbbítják Aradra és azok az illetékes ügyosztálynál a nyugdíjasok rendelkezésére állanak.

2124 személy kap Timisoarán munkanélküli segélyt.

A munkanélküliek jelentkezési határideje Timisoarán lejárt és most már több munkanélkülit a segélyezendőkhöz jegyzékébe nem vesznek föl. Jelentkezett összesen 953 munkanélküli családfő 2050 családtaggal. Ezek közül közellátásra jogosultnak elismertek 620 családfőtartót 1504 családtaggal, vagyis összesen 2124 személyt. Ezek eddig a következő segélyeket kapták: 4210 kiló lisztet, 842 kiló babot, 842 kiló szalonnát, 421 kiló cukrot, 910 liter tejet és ehhez 4570 kiló kenyert, 16.871 adag népkonyhai ebédet és 1820 köbméter fát.

Drágulni fog a dörzspapír, mert mozgalom indult a külföldi áru kiszorítására.

Romániának 3 dörzspapírgyára van, amelyek közül a színerváraljai Cometa és a most alakult temesvári Emeryt, együttesen tesznek most lépéseket az ipari és kereskedelmi minisztériumnál a dörzspapír behozatalára irányuló védővám elrendelésére vonatkozólag.

A külföldi gyárak ebben a cikkben valóságos dömpinget folytatnak; a saját országukban érvényes áron alul adják áruikat romániai vevőinek, amivel a belföldi gyárak nem versenyezhetnek.

Ha a dörzspapírgyárak akciója sikerül, már pedig minden valószínűség szerint sikerülni fog, ebben a cikkben drágulás várható.

Éles színellentét jellemzi a tavaszi divatot.

Párisból jelentik: A tavaszi divat legjellegesebb vonása a rendkívül éles színellentét, amely főleg az imprimékben figyelhető meg. A tavaszi modellek közt feltűnt Molyneux nyári estélyi ruhája, fehér selyemből imprimált nagy vörös pipacsokkal, fekete selyemruha egyetlen nagy fehér virágcsokorral az övön. Egyébként sötétkék és bíborvörös, rózsaszín és almazöld, sötétkék és türkizkék vannak összeházasítva. Nagy vörös rózsák, tulipánok és bezóniák fogják díszíteni az idei nyári toaletteket.

Százhetvenöt kilométert fal óránként a német rekordmozdony.

Berlinből jelentik: A német mozdonygyárak minden erejükkel azon dolgoznak, hogy versenyképesek maradjanak abban a harcban, amelyet a „Repülő Hamburgi” és készülő testvérgépei rájuk kényszerítettek. A Német Birodalmi vasutak vonalain már a legközelebbi időben üzembe helyeznek két ugynevezett áramvonalas mozdonyt, amely 175 kilométeres óránkénti sebességet tud kifejteni.

Az új mozdonyok tehát sebesség tekintetében nem maradnak el versenytársaik mögött; teljesítő képességük pedig messze túlszárnyalja a „Repülő Hamburgi”-ét, mert ezek az új mozdonyok öt

gyorsvonalati kocsiban 300 személyt tudnak vonszolni. A mozdonyok hat hatalmas hajtókerékkel rendelkeznek, amelyek négy-négy futókerék között vannak elhelyezve. A gép három hengere 410 Celsius-fokig felhevített gőzzel dolgozik.

Egy másik hasonló formájú mozdony szénpor-tűzelő berendezéssel van ellátva. Az eddig használt mozdonyoktól eltérően a vezető helye a gép elején van.

A hegyes vidéken való közlekedés céljaira két mozdonyt építettek, amelyek nehéz személyvonatokat óránként 140 kilométeres sebességgel tudnak vonszolni.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Industrieşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decede, a intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoarea membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozás járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15. §-a értelmében tagsági joguk automatikusan megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. 817. Stefan Pék István, 818. Ludovic Ludwig Lajos, 819. sot. lui Leopold Lukács Lipót.

In grupa B. csoportban 826. Francisc Mucsi Ferenc, 827. Gheorghe Papp György.

KÖSZÖNETNYILVANITAS.

Alólirottak családtagjaink elhalálása alkalmából hálással megköszönjük itt a nagy nyilvánosság előtt az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportjának azon gyors és humánus eljárását, amellyel emberbaráti kötelezettségének eleget téve az „A” csoportból járó 12.000 lejnyi segélyt nekünk haladéktalanul kiutalta és ezzel nagy bánatunkon legalább az anyagi gondoktól mentesített.

Arad, 1935. február hó.

Kocsy Rezső.

KÖSZÖNETNYILVANITAS.

Alólirottak családtagjaink elhalálása alkalmából hálással megköszönjük itt a nagy nyilvánosság előtt az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportjának azon gyors és humánus eljárását, amellyel emberbaráti kötelezettségének eleget téve a „B” Csoportból járó 10.000 lejnyi segélyt nekünk haladéktalanul kiutalta és ezzel nagy bánatunkon legalább az anyagi gondoktól mentesített.

Arad, 1935. február hó.

Lukács Józsefné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente pana la numarul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a közli i. t. tagjait, hogy a halálozás járulékok a következő számszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Sot. lui Ioan Vekov Jánosné 743, Sot. lui Cosa Antoniu 744, Mihai Ehling Mihály 745.

In grupa II. Vad. lui Bustea Stefan 840.

Totodată rugăm membrii nostri, sa se prezinte in biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispozitiunilor statutelor noi aparute in No. 169. al Mon. Of.

Kérjük egyúttal a tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerinti már életbelépett új alapszabály értelmében a könyvecskéket kicseréljék véget a Csoport irodájában megjelenő szíveskedjenek.